

Koti

ja maaseutu

Metsät luomuun

KANANMUNA
symboloi kevättä



*Hyvää
pääsiäistä!*

Kylvä kesäköynnökset

MAASEUTU ELÄÄ

- 6 Maalla on tilaa luovuudelle
10 Luomuyrttejä omasta metsästä
19 Nyplääjä verkossa ja navetassa

VIHREÄÄ, VEHRÄÄ

- 12 Pieni pala metsää
32 Kesän valloittavimmat köynnökset

IHMISET JA ILMIÖT

- 16 Seiso sanojesi takana
42 Rukouksen ja tuohuksen valossa

RUOKANEUVOT

- 20 Muna – ravintorikas kevään symboli
26 Pohjolan pelloilta super-ruokaa – myös talvella

TERVEYS JA HYVÄ OLO

- 30 Kunto kasvaa kestävyys-harjoittelulla

6 Taiteilija Raija Weisenbergin ateljeessa taide näkyy kaikkialla.



TEKEVILLE KÄSILLE

- 39 Yrtit keinuun

TOIMIVAT TILAT

- 40 Viherpeukalon nurkkaus

JOKA NUMEROSSA

- 3 Pääkirjoitus:
Verraton metsä
4 Kodin ikkuna
15 Matti Mikkola: Pyhä hetki
29 Murusia
38 Lukijakilpailu: Vastaa ja voita saunatuotteita
36 Meidän mukulat: Pääsiäisnoita lentää liihottaa
46 Krypto
47 Me maa- ja kotitalousnaiset

36 Askartele oma pääsiäisnoita.



11 Luomustatus tuo mahdollisuuksia luonnontuotteiden markkinointiin.

30 Kroppa kaipaa vaihtelua kehittyäkseen.



20 Muna on pääsiäisen, kevään ja kasvun symboli.



20 Muna taipuu moneksi.

16 Täytyykö lapsen totella?

Luomuyrttejä omasta metsästä

Eteläsavolainen *Leena Hintikka* tuottaa luomuvilliyrttejä Villikka-tuotemerkillä.



Leena Hintikka peri kiinnostuksen luonnonyrtteihin ja villivihanneksiin jo lapsena isältään. Kasvit tulivat tutuiksi kotipaikalla Hurissalossa, Saimaan rannalla, jonne hän palasi vuonna 2000 kaupunkivuosien jälkeen. Mökkiyrittäjyyden rinnalle hän sai varsinaisen sysäyksen yrttimaailmaan vuonna 2010 osallistuttuaan villiyrttikurssille.

”Lähdin kurssille silkasta mielenkiinnosta, mutta se vei sille tielleen. Tuli tunne, että tässä voisi tehdä enemmänkin. Sen jälkeen olen käynyt useita kursseja ja saanut varmuutta yritystoimintaan.”

Tuorepuoti myy yrtit

Metsien sertifiointi luomukeruualueiksi alkoi

kiinnostaa asiakkaiden kysynnän vuoksi. Villikka toimittaa kuivattuja villiyrttejä mikkeliin Tuorepuotiin, joka on erikoistunut lähi- ja luomuruokaan. Sieltä toivottiin lisätarjontaa luomuluonnontuotteita ja -jalosteista. Leena selvitti, miten luomusertifiointi tapahtuu käytännössä.

”Sertifiointi sujui mutkattomasti. Täytin tarvittavat paperit Etelä-Savon Ely-keskukseen, ja parisen tuntia kestänyt luomutarkastus tehtiin viime kesänä. Sain metsäni siirrettyä suoraan luomukeruualueiksi hakemalla siirtymäajan poistoa. Siirtymäaika ei ollut tarpeen, sillä metsissäni ei ole käytetty lannoitteita tai torjunta-aineita. Metsänhoitoyhdistyksen todistus sitä riitti.”

Toistaiseksi Leena on vielä kerännyt yrttejä yksin. Ensi kesänä voi olla tarpeen ottaa apuvoimia, sillä kysyntää olisi enemmän kuin yksin ehtii tuottaa.

”Kyselyjä tulee, mutta en uskalla ottaa tilauksia vastaan enempää kuin tiedän pystyväni toimittamaan. Tuorepuodin ja Ravintola Nokan lisäksi toimitan yrttejä nettitalaajille. Kasvivalikoiman pidän tutuissa, helposti kerättävissä peruslajeissa.”

Keruuotteiden osalta alkutuotannon valvontaan liiyytään sen alueen Ely-keskuksessa, jonka alueella keruualueet sijaitsevat. ELY-keskukselle kuuluvat myös kaupakunnostuksen, pakkaamisen ja alhaisen jalostusasteen valmistuksen valvonta. Alhaisen jalostusasteen valmistusta on mm. marjojen jäädyttäminen ja luomuraaka-aineiden sekoittaminen keskenään, kuten yrttisekoitusten, ilman sokeria tehtävien täysmehujen ja soseiden valmistus. Pidemmälle jalostettujen luomuelintarvikkeiden valvontaan hakeudutaan Elintarviketurvallisuusviraston Eviran kautta.

”Olen jo jättänyt hakemukset Eviraan. Aion ensi syksynä ottaa seuraavan askeleen ja laajentaa valikoimaa luomumetsämarjahilloihin. Niille on kysyntää ja myyntikanavakin jo valmiina.”

villikka.fi



Miksi luomuun?

Suomessa on jo nyt maailman suurin luomukeruualue, 11,6 miljoonaa hehtaaria. Se on 30 % maailman kaikista luomukeruualueista ja lähes 38 % Suomen maapinta-alasta. Luomukeruualueet sijaitsevat nykyisin pääosin pohjoisessa, Lapissa, Kainuussa ja Koillismaalla. Muuallakin metsistämme olisi sertifioitavissa luomuun 97–99 % muuttamatta nykyisiä metsänhoitokäytäntöjä. Voisimme tuplata luomukeruualueen, jolloin saisimme koko Suomen maapinta-alasta luomuun 87 %. Se on suurenmoinen mahdollisuus.

Metsissämme käytetään hyvin vähän luomussa kiellettyjä tuotantopanoksia. Niitä ovat urea juurikäävän torjunnassa, tietyt kemialliset lannoitteet ja torjunta-aineet. Sallittuja ovat luomukasvintuotantoon hyväksytyt lannoitteet ja juurikäävän torjunta harmaaorvakalla, joka on biologinen valmiste. Kantokäsittelytarpeeseen vaikuttaa korjuuajan kohta. Mikäli korjuu tehdään kasvukauden ulkopuolella, ei kantokäsittely ole tarpeen, sillä juurikääpä leviää vain kesäkaudella.

Metsien sertifiointi luomukeruualueiksi Pohjois-Suomessa on lisännyt metsämarjojemme arvostusta etenkin vientimarkkinoilla. Luomustatus tuo uusia mahdollisuuksia muidenkin luonnontuotteiden hyödyntämiseen myös eteläisemmässä Suomessa.

Pohjoinen puhtaus oivalluksiksi

Luomusertifiointi on keino todentaa jo olemassa oleva valttimme, puhtaus. Vaikka itse pidämme luonnontuotteitamme puhtaina, saa niitä virallisesti markkinoida luomuna vasta, kun keruualue ja koko tuotantoketju on liitetty valvontajärjestelmään. Lisäksi luomu on laadun tae, jolla on merkitystä etenkin vientimarkkinoilla. Kotimaassakin luomun kysyntä on kasvanut yhä muuten heikentyneistä markkinoista huolimatta. Vuonna 2014 pohjoisen luomukeruualueilla oli hyvä marjasato, jonka ansiosta yli puolet Suomessa markkinoille tulleesta puolukasta ja lakasta oli luomua. Luomun osuuteen vaikuttavat paljon alueelliset ja vuosittaiset sadonvaihtelut.

Keruualueeksi voi metsän lisäksi sertifioida metsän lisäksi pellon ja pellon ja metsän välisen vaihettumisvyöhykkeen. Tämä on yhä voimistuvan villiruoka-trendin kannalta etu. Maatilamatkailutilat voivat käyttää omilta luomukeruualueiltaan keräämiään raaka-aineita catering-palveluissaan alkutuotannon

luomuvalvontaan liiyytään.

Pelkät metsät tai vain osan metsistä voi liittää luomuvalvontaan, vaikka pellot ja eläimet olisivat tavanomaisessa tuotannossa. Mikäli metsissä käytetään luomussa kiellettyjä tuotantopanoksia, käsitelty alue rajataan pois luomukeruualueesta kolmeksi vuodeksi.

Luomumaatilojen metsät on kätevä hakea luomukeruualueiksi, sillä alkutarkastus onnistuu kasvintuotannon tarkastuksen yhteydessä ilman erillistä liittymismaksua. Ryhmä metsänomistajia, tai vaikka kokonainen kunta voi selvittää avulla liittää valvontaan kerralla ison alueen, mikä on kustannustehokas vaihtoehto. ●

Lisätietoja aiheesta:

- Etelä-Savossa toteutettava Luomumetsistä moneksi -hanke
- valtakunnallinen Luonnontuotteet monipuolistuvissa arvoverkkoissa, LUMO-hanke
- Luomuliiton mentorointihanke
- Alueelliset Ely-keskukset
- Elintarviketurvallisuusvirasto Evira